

Sjekkliste for universell utforming av biblioteket

Utkast laget av Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold
fra pilotprosjektet UU i folkebibliotek i Viken 2023

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Å bygge kunnskap og sikre medvirkning og deltakelse				
Kunnskap	Vi jobber aktivt med kunnskapsdeling i organisasjonen om universell utforming (UU). Det er satt av tid til å søke nødvendig kunnskap og kompetanse for å jobbe med tilrettelegging og tilgjengelighet både for ansatte og publikum. Vi tar hensyn til psykisk helse på samme måte som fysisk helse.			
Kurs	Vi har hatt eller planlegger kurs for ansatte om UU og forskjellige målgruppers utfordringer og behov.			
Medvirkning	Medvirkning om utforming og endringsbehov via brukerråd, helsepersonell, demenskoordinator, folkehelsekontakter m.fl.			
Nevromangfold og psykisk helse	Vi reflekterer over hvordan arbeidshverdag og arbeidsoppgaver organiseres, og hvilke forventninger vi stiller til prestasjon og sosial deltakelse.			
Arrangementer	Når vi organiserer arrangementer, spør vi om behov for tilrettelegging i registreringsskjema og opplyser om tilgjengelighet for arrangementets lokaler og organisering.			
Arrangementer	Vi er obs på ulike allergier og matskikker ved servering.			
Å komme fram og inn i biblioteket				
Inngang	Hovedinngangen er godt synlig.			
Inngang	Hovedinngangsdør er terskelfri, har tilstrekkelig bredde, er enkel å åpne og sikker å bruke. Eventuell døråpner er lett å se og enkel å bruke.			

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Å komme fram og inn i biblioteket				
Inngang	Gangforbindelser fra ordinær parkering, fra HC-parkering og fra kollektivholdeplass til hovedinngang har tilstrekkelig bredde, er trinnfrie, har jevnt og fast dekke, akseptable stigningsforhold, er fri for hindringer og er sikre.			
Kollektivtilbud	Biblioteket er sentralt lokalisert i nærheten av kollektivholdeplass.			
Parkering	HC-parkeringsplass ligger i nærheten av hovedinngangen.			
Parkering	Det finnes ordinær parkeringsmulighet i rimelig avstand fra hovedinngang.			
Lys	Parkeringsplasser, gangatkomster og inngangsparti er godt belyst.			
Ramper	Ramper har håndløpere, akseptable stigningsforhold, manøvreringsareal og hvilerepos.			
Skilt	Det er god skilting til biblioteket, fasadeskilt på bygget og skilting av hovedinngang.			
Terskler og trinn	Inngangspartiet er trinnfritt med horisontalt areal foran inngangsdør.			
Å komme fram og inn og rundt				
Trapper	Trapper har håndløpere til enden av trappen, kontrastmerking på inntrinn, farefelt og oppmerksomhetsfelt.			
Glassvegger	Alle glassfelt har kontrastmerking.			
Dører	Dører har tilstrekkelig fri bredde, og er terskelfrie der det er tillatt, de er enkle å åpne og godt synlige.			

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Å komme fram og inn og rundt				
Heis	Det er heis (ikke løfteplattform) mellom etasjer eller halvetasjer som når alt bruksareal for besøkende og ansatte.			
Stikkontakter	Stikkontakter for publikum er plassert slik at ledninger ikke legges som snubletråder ved arbeidsplasser eller i gangsoner.			
Hindringer	Vi har ingen elementer som er til hinder eller fare i gangsoner (løse skilt, skjøteledninger, løse tepper o.l.)			
Ledelinjer	Ledelinjer som brukes er ikke tildekket av matter eller andre hindringer.			
Planløsning	Planløsningen er logisk, og det er enkelt å finne fram. Alle, uavhengig av funksjonsevne, kan bruke den samme veien til rom og funksjoner.			
Planløsning	Det er satt av tilstrekkelig areal til bibliotekets ulike funksjoner (garderobe, plass til barnevogner, bibliotekets ordinære rom).			
Planløsning	Det er snuareal for rullestol i alle rom.			
Søyler	Søyler er tydelig markert og har tilstrekkelig kontrastmerking.			
Å komme rundt i biblioteket				
Terskler og trinn	Eventuelle nivåforskjeller er merket eller sikres (nivåforskjeller i plan bør helst unngås).			
Terskler og trinn	Gangforbindelser horisontalt i bygget er trinnfrie og har tilstrekkelig fri bredde.			
Terskler og trinn	Ramper har tilstrekkelig bredde, håndløpere, akseptable stigningsforhold, manøvreringsareal og hvilerepos.			

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Å bruke rommene og funksjonene				
Trapper	Det er godt nok lys i trappene.			
Trapper	Trapper har håndløpere til enden av trappen, kontrastmerking på inntrinn, farefelt og oppmerksomhetsfelt.			
Betjeningshøyde	Adgangsløsningen for innlogging utenom åpningstiden (meråpent) er plassert lavt nok slik at alle brukergrupper får tilgang.			
Betjeningshøyde	Selvbetjeningsområder for henting av reservert materiale, innlevering og utlån har hev/senk funksjon.			
Betjeningshøyde	Alle betjeningspunkt kan benyttes av barn, lave mennesker og fra både stående og sittende stilling.			
Betjeningshøyde	Informasjonsskranke har hev/senk funksjonalitet.			
Selvbetjening	Selvbetjeningspunkter er logisk plassert og lett å finne på egen hånd.			
Farger	Fargebruken bidrar til at rom oppleves gode å være i og ivaretar krav til kontraster.			
Kontrast	Det er tydelig kontrast mellom dører og vegger.			
Garderobe	Eventuelle garderober har knagger i to høyder slik at de kan nås fra stående og sittende stilling, av voksne og barn.			
Hyller	Hyller har hjul for fleksibel møblering.			
Hyller	Høyden på hyllene er tilpasset alle brukere.			
Informasjon	Heisen har informasjonsstemme.			

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Å bruke rommene og funksjonene				
Informasjon	Det er punktskrift i underkant av håndløpene med informasjon om etasje, punktskrift-informasjon i heisen.			
Lyd og selvbetjening	Brannalarm kan oppfattes av hørselshemmede.			
Lyd	Lydmiljøet er godt uten bakgrunnsstøy, lydsmitte mellom rom og for lang etterklang.			
Lyd	Vi har lydutjevningssystemer der det holdes arrangementer og mulighet for direktelyd i høreapparat ved skranke og ellers i lokalet.			
Lyd	Biblioteket har Teleslynge.			
Lyd	Vi benytter tegnspråktolk etter behov.			
Lyd	Taket har lydabsorbenter for å begrense støy.			
Lyd	Det er brukt lydabsorberende lamper, tekstilkunst eller planter som lyddemping.			
Lys	Bokhyllene har god nok belysning og innebygd lys der det er mulig.			
Lys	Alle lokalene i biblioteket har god og tilpasset belysning til ulike funksjoner med mulighet for manuell regulering av lysstyrke.			
Lys	Vinduer kan skjermes for å unngå gjenskinns og blending.			
Lys	Solskjerming kan reguleres manuelt av ansatte i biblioteket.			
Lys	Mengden tilført lys kan justeres i forhold til naturlig lys. Det er brukt korrekt lysstyrke på hvert område.			
Møbler	Variert møblering som ivaretar ulike behov. Lesesalsplasser og arbeidsstasjoner med PC kan brukes av personer i rullestol og av personer med nedsatt syn.			

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Å bruke rommene og funksjonene				
Møbler	Scene er tilgjengelig for bevegelseshemmede.			
Møbler	Møbler og utstyr er plassert slik at det er tilstrekkelige passasjebredde og gangsoner er fri for møbler og utstyr.			
Møbler	Møbler og utstyr har god kontrast til omgivelsene.			
Møbler	Noen stoler har både ryggstøtte og armlener (gir støtte til å sitte ned og reise seg).			
Planløsning	Det er integrerte plasser for rullestol i auditorium og amfi.			
Planter	Planter og blomster er ikke allergifremkallende eller duftsterke.			
Samlingen	I samlingen er det et godt utvalg av litteratur med variert og forskjellig innhold som passer til flere brukergrupper i alle aldre.			
Samlingen	Lettlest-bøker er godt synlige i samlingen.			
Skilt	Det er brukt sammenhengende og logisk skilting med skilt som har god lesbarhet, god nok kontrast og bidrar til at bibliotekets brukere finner fram på egenhånd.			
Stikkontakter	Stikkontakter er lett å bruke, kan nås fra sittende stilling og er plassert slik at ledninger ikke blir snublefeller.			
Toaletter	Det er tilstrekkelig antall toaletter.			
Toaletter	HC-toalett har tilstrekkelig størrelse. Det er plass til rullestol på begge sider, vegghegte armstøtter og utstyr kan betjenes sittende.			
Veiledning	Ansatte er lett å identifisere for brukerne (bruker uniform eller lignende).			

Tema	Dette stemmer/gjør vi/har vi:	JA	NEI	KOMMENTAR
Teknologi og tilrettelegging				
Teknologi	Vi synstolker bilder og video og bruker gode kontrastfarger.			
Teknologi	Videomateriell i biblioteket er tekstet.			
Teknologi	Informasjon om arrangementer og bibliotekets tilbud finnes både digitalt og på papir. Er tilpasset de som ikke kan bruke det digitale tilbudet.			
Teknologi	Penn og papir tilgjengelig for publikum som vil ta notater.			
Teknologi	Digitale verktøy og automater kan betjenes av synshemmede og blinde.			
Teknologi	PC har tastatur med stor skrift og fleksibel skjerm.			
Å bruke tilhørende uteområder				
Gangforbindelser	Gangforbindelser til alle aktivitetsområder og sittegrupper er trinnfrie, fri for hindringer, sikre, har jevnt og fast dekke og akseptable stigningsforhold.			
Møbler	Noen sittemøbler har både ryggstøtte og armlener.			
Møbler	Møbleringssoner har fast dekke.			
Overflater	Det er et horisontalt felt med jevnt og fast dekke ved alle aktivitetssoner.			
Terskler og trinn	Nivåforskjeller er sikret eller merket.			

Kilder

- UUAS rapport - 2023: https://fylkesbiblioteketabo.no/wp-content/uploads/2024/02/Rapport-Folkebibliotek-Viken-universell-utforming_2023-12-20_ferdig_komprimert5mb-5.pdf
- KS 2024 - Bibliotek: Universell utforming for aktive og sosiale liv: <https://www.ks.no/contentassets/b3b7ed461beb434f8615c0c92a5a1f1e/UUhefteBibliotekNy.pdf>
- Balansemerket: <https://balansemerket.no/assets/Sjekkliste-for-tilgjengelighet-1.pdf>